

Dagshistorie 1906.

Tildragelser vedrørende Nordslesvig, optegnede efter Tidsfølgen.

- ~~~~~
11. *Januar.* Bisidderretten i Haderslev forhandler en Sag imod Redaktøren af „Schleswigsche Grenzpost“, K. Strackerjan, der er anklaget for Fornærmelse imod Landdagsmand Julius Nielsen. Den anklagede har nemlig i Juli 1905 i en Række Artikler om Hvidtølsbryggeriet i Haderslev udtalt sig meget nedsettende om Nielsen og blandt andet beskyldt ham for at have forledt Folk til at sætte Penge til ved det nævnte Foretagende. Bisidderrettens Dom lyder imidlertid paa Frifindelse.
13. *Januar.* Forsamlingshuset i Raadager indvies.
14. *Januar.* Politiet i Aabenraa beslaglægger et socialistisk Flyveblad, hvori der rettes Angreb imod det bestaaende Treklasse-Valgsystem i Prøjsen.
20. *Januar.* Landmand Mads Jetsen i Gesing, der er amerikansk Undersaat, men som tidligere har været prøjsisk Undersaat og har aftjent sin Værnepligt i den tyske Hær, udvises med Tilhold om straks at forlade Landet.
22. *Januar.* Rigsretten i Leipzig stadfæster den af Landsretten i Flensborg den 29. September 1905 fældede Dom, hvorved Landdagsmand H. P. Hanssen og Litterat Nikolaj Andersen i Aabenraa idømtes Straffe paa henholdsvis 3 Maaneders Fængsel og 300 Mark i Bøde for paastaaet Fornærmelse imod Landraad Becherer i Haderslev og Amtsforsander Valentiner i Tyrstrup.

25. *Januar.* Bisidderretten i Haderslev idømmer Købmand N. J. Riis der i Byen en Bøde paa 30 Mk. for grov Uorden, fordi han før Jul i sit Butiksvindue havde opstillet en Legetøjskirke og en Mølle, hvis Vinduer af Politiet var blevne ansete for Danebrogsfaner.
28. *Januar.* Landraad v. UsLAR i Aabenraa rejser paa den tyske Regerings Opfordring til Sydvest-Afrika for dér ved Hjælp af Ønskekysten at finde Vand.
29. *Januar.* Kong Kristian den niende afgaar ved Døden 87 Aar gammel (født den 8. April 1818 paa Gottorp Slot).
- Paa Fællessynoden i Rensborg forhandles et Forslag om Genindførelse af to ugentlige danske Sprogtimer i de nordslesvigske Skoler, som er blevet stillet af pensioneret Degn Jacobsen fra Broager, efter at Fællessynodens Petitionsudvalg har afvist de Andragender, som flere nordslesvigske Provstisynoder havde vedtaget Aaret i Forvejen, som uskikkede til at forhandles. Jacobsen begrundet sit Forslag i en længere Tale Ved den paafølgende Afstemning vedtages det imidlertid ikke at drøfte Forslaget; kun henved 20 af Synodens Medlemmer stemmer for en Drøftelse.
6. *Februar.* Landdagsmændene H. P. Hanssen og Julius Nielsen har Ordet i den præjsiske Landdag. — Hanssen fremdrager den af den foregaaende Indenrigsminister i Aaret 1903 i Landdagen afgivne Erklæring, hvorefter Optanter og Optantbørn, særlig for saa vidt som de havde aftjent deres Værnepligt i den præjsiske Hær, paa derom indgiven Ansøgning i Regelen skulde naturaliseres. Naturalisationer af Optanter henholdsvis Optantbørn er imidlertid endnu langt fra Regelen, men derimod rene Undtagelser Han beder derfor Indenrigsministeren om at sørge for, at Statsregeringens i Landdagen meddelte Grundsætninger bliver gennemførte, saa at Optantspørgsmaalet snart kan blive løst. — Indenrigsminister Bethmann Holweg udtaler, at Regeringen vil behandle Optanterne og Optantbørnene velvilligt, ogsaa hvad Andragender om Naturalisation angaar; men

Forudsætningen for, at Andragender om Naturalisation kan bevilges, er, at Ansøgerne ikke blot med Munden, men ogsaa i Hjærtet bekender deres Troskab mod Riget. — Julius Nielsen klager over, at saa mange Valg af Kommuneforstandere ikke bliver stadfæstede, samt over, at forholdsvis mange Embeder i Nordslesvig forvaltes kommissarisk, og han beder Ministeren om at afhjælpe disse Forhold.

7. *Februar.* Rentier, tidligere Vinhandler A. E. Colding i Flensborg dør 80 Aar gammel. Han var født d. 5. Januar 1826 i København, deltog som Løjtnant i Treaarskrigen, hørte til de mest ansete Borgere i Flensborg og medvirkede ved Oprettelsen af „Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn“.
9. *Februar.* Aktieselskabet „Modersmaalet“ i Haderslev lader i Henhold til en for et Par Uger siden falden Landsretskendelse, hvorved Dyrlægge Bjørnshauge og hans Husholderske Esther Boysen i Haderslev dømmes til at udlevere 62 gamle Aargange af Bladet „Dannevirke“, disse Bøger hente ved en Retsfuldbyrder. Bøgerne var den 11 Oktober 1900 under Medvirkning af Fru Wildenradt-Krabbe og Frøken Boysen paa Foranledning af Bjørnshauge blevne bortskaffede fra den af „Modersmaalet“ købte Bygning paa Klosteret i Haderslev.
28. *Februar.* I den tyske Rigsdag tager Rigsdagsmand J. Jessen i Anledning af et Forslag om Hjælp til tidligere Krigsdeltagere Ordet for at gøre opmærksom paa, at naar Forslaget medtager Elsassere og Lotringere, som i 1870—71 kæmpede paa fransk Side, maa det være en Selvfølge, at Hjælpen ogsaa ydes til Beboere af de tidligere Hertugdømmer Slesvig, Holsten og Lauenborg, som i Krigene 1848—50 og 1864 kæmpede paa dansk Side.
1. *Marts.* Rigsdagsmand J. Jessen indbringer i den tyske Rigsdag følgende Ændringsforslag til det fra konservativ Side indbragte Forslag om Hjælp til tidligere Krigsdeltagere: „Rigsdagen ville vedtage: ved Slutningen af § 1 i det foreliggende Forslag at indføje følgende Bestemmelse: Tyske Rigsundersaatter, som i Krigene 1848—50 og 1864 har tjent i den danske

Hær, har under de samme Forudsætninger Krav paa den samme Hjælp.“

5. *Marts.* I den præjsiske Landdag indbringer Landdagsmændene H. P. Hanssen og Julius Nielsen et Forslag om Ændring af §§ 71, 72 og 75 i Kredsordningen af 26 Maj 1888. Forslaget gaar ud paa at ophæve de større Grundejeres Valgklasse i de fire nordslesvigske Kredse Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder, saa de stilles lige med de to sydslesvigske Kredse Husum og Ejdersted og de to holstenske Kredse Nørre- og Sønder-Ditmarsken

Kammerretten i Berlin ophæver den af Landsretten i Flensborg den 18 December 1905 fældte Dom vedrørende den blaa Sangbog og viser Sagen tilbage til ny Behandling ved Landsretten, fordi denne ikke har paavist, at en Afsætning virkelig har fundet Sted.

Sognepræst N. J. Jensen i Ringenæs, der i Sprogsagen altid har staaet paa Befolkningens Side, findes død $\frac{1}{2}$ Kilometer vest for Graasten.

12. *Marts.* En paatænkt Dilettantforestilling i Agerskov Forsamlingshus, hvortil man har indstuderet Hostrups „Den tredje“ og Erik Bøghs „Fastelavnsgildet“, forbydes, fordi Myndighederne mener, at Lokalet ikke svarer til Lovens Forskrifter: Kulisserne og Tæppet skal være af Jærn, Dørene 2 Meter brede osv.

14. *Marts.* Rigsdagsmand J. Jessen taler i den tyske Rigsdag om ophidsende Viser. Medens der fornylig i Aabenraa ved en Fest i Anledning af det tyske Kejserpars Sølvbryllup, hvor Byens og Omegnens første Embedsmænd var til Stede, uden Anstød er blevet sunget en Smædevisse imod Danmark, har Professor Schrøder i Haderslev som sagkyndig i Processen mod den blaa Sangbog betegnet over 100, for det meste aldeles uskyldige danske Viser som anstødelige Dette som Eksempel paa, hvad der anses for Opæggelse af Befolkningsskasser imod hverandre og hvad ikke.

20. *Marts.* „Nordische Post“ i Haderslev, der i rigelig et Aar er blevet udgivet af Hr. Osvald Olesen

(tidligere i Tønder), standser sin Udgivelse „af indre Grunde“.

30. *Marts.* Landsretten i Flensborg idømmer Redaktøren af „Schleswigsche Grenzpost“, K. Strackerjan i Haderslev, en Bøde paa 200 Mark for Fornærmelse imod Landdagsmand Julius Nielsen (Jf. 11. Januar.)
1. *April.* Landdagsmand H. P. Hanssen tiltræder den ham af Landsretten i Flensborg den 29. September 1905 idømte og den 22. Januar 1906 af Rigsretten i Leipzig stadfæstede Straf paa 3 Maaneders Fængsel i Central-fængslet i Neumünster.
27. *April.* Landsretten i Flensborg idømmer Redaktøren af „Schleswigsche Grenzpost“, K. Strackerjan i Haderslev, to Bøder paa 100 og 50 Mark for Fornærmelser imod Redaktør Jessen i Flensborg. Ved Bisidderretten i Haderslev var Strackerjan bleven idømt 25 Mark i Bøde i den ene og frikendt i den anden Sag.
1. *Maj.* Bladene meddeler, at Landmand Mads Jepsen i Skærbæk baade fra den amerikanske Afsending i Berlin og fra Overpræsident Wil-mowski har faaet Meddelelse om, at den prøjsiske Indenrigsminister har givet ham Bosættelsestilladelse. (Jf. 20. Januar.)
4. *Maj.* Landsretten i Flensborg forhandler Sagen mod den blaa Sangbog (jf 5 Marts 1906 og 18. December 1905.) De anklagede frifindes, da Retten ikke kan fastslaa, at der har fundet nogen Afsætning Sted i de sidste tre Maanedes før Beslaglæggelsen. Alle Omkostninger paalægges Statskassen.
11. *Maj.* Købmand J. G. Petersen i Aabenraa, tidligere i en Aarrække Kasserer for Sprogforeningen, dør 75 Aar gammel (født 20. Juli 1831 i Frørup).
23. *Maj.* Redaktøren af „Schleswigsche Grenzpost“, K. Strackerjan, og Bogtrykker Schütze i Haderslev maa til Aktieselskabet „Modersmaalet“ betale 3000 Mark som Skadesløsholdelse for uberettiget Brug af de danske Bladnavne „Dannevirke“ og „Freja“.
10. og 11. *Juni.* Det femte danske Aarsmøde afholdes i Skærbæk. (Jfr. Sj Aarb. 1906, Side 302.)
1. *Juli.* Overpræsident v. Wilmowskifratræder sit Embede efter at være bleven udnævnt til Overpræsi-

- dent i Provinsen Saksen, medens hidtilværende Regeringspræsident i Frankfurt v. Oder, v. Dewitz, tiltræder sit Embede som Overpræsident i Hertugdømmerne.
- Landdagsmand H. P. Hanssen forlader Centralfængslet i Neumünster efter at have afsonet en 3 Maaneders Fængselsstraf i Anledning af nogle Udtalelser om Finnemanns Sag i „Sønderjydske Aarbøger“.
- „Apenrader Anzeiger“ i Aabenraa ophører med at udkomme som særskilt Avis, efter at den d. 15. Juni af Bogtrykker Janke er bleven solgt til Bladet „Apenrader Zeitung“ for 70,000 Mark. De to Blade slaas sammen under Titlen „Apenrader Tageblatt“
12. Juli. Overlandsretten i Kiel stadfæster den Flensborgske Landrets Dom af 27. April, hvorved Redaktør Strackerjan idømtes to Bøder paa tilsammen 150 Mark for Fornærmelser imod Redaktør Jessen i Flensborg.
22. Juli. Rigsdagsmand, Redaktør J. Jessen fra Flensborg afgaar ved Døden paa Professor Rovsings Klinik i København, hvor han nogle Dage i Forvejen har underkastet sig en Operation for en Galdestenslidelse. (Født d. 5 Februar 1854 i Toghale ved Møgeltønder).
28. Juli. Paa et Møde paa „Folkehjem“ i Aabenraa vedtager Bestyrelsen for den nordslesvigske Vælgerforening enstemmigt at opstille Landdagsmand H. P. Hanssen i Aabenraa som de danske Nordslesvigeres Kandidat ved det Eftervalg til Rigsdagen, der maa foretages i 1. Valgkreds paa Grund af Redaktør J. Jessens Død.
2. August. Mindesmærket over Gustav Johannsen paa hans Grav i Flensborg afsløres
3. September. Landsretten i Flensborg idømmer Journalist P. Simonsen ved „Flensborg Avis“ 9 Maaneders Fængsel for formentlig Fornærmelse imod en Kaptejn Hennings i Bremen, der i Begyndelsen af 1848 var Officer i den danske Hær, men trods sin Ed til Kong Frederik VII. kæmpede paa slesvig-holstensk Side i Trearskrigen. Landsretten nægter ikke, at Hennings har aflagt Faneeden, men alligevel anser den ikke den paagældende Ytring for bevist, da den mener, at han kun har svoret

til den danske Konge som Hertug af Slesvig og Holsten. Den domfældte nedlægger Revision ved Rigsretten i Leipzig.

13. *September.* Redaktør Johannes Moldt i Sønderborg dør 71 Aar gammel. Han er den Mand, der har arbejdet længst i den danskslesvigske Presses Tjeneste, idet han i 1875 overtog Redaktionen af Dybbølposten (født 8. August 1835 i Nordborg).
30. *September.* Frimenighederne i Nordslesvig holder deres fælles Aarsmøde i Haderslev; henved 500 Personer deltager i Mødet.
6. *Oktober.* Tidligere Gaardejer J. Møller i Harrislev ved Flensborg fylder 80 Aar. Møller, der beklæder flere Tillidshverv og er kendt i en vid Omkreds, bliver i Dagens Anledning Genstand for megen Opmærksomhed.
19. *Oktober.* Pensioneret Lærer Asmussen, fra 1867 til 1888 Lærer i Søst ved Aabenraa, dør i Flensborg 74 Aar gammel (God dansk Mand, i sin Tid Medlem af Provinssynoden, hvor han med Varme talte det danske Sprogs Sag; f. d. 20. Marts 1832 i Bjerndrup i Kliplev Sogn)
21. *Oktober.* Forsamlingshuset „Nørreherredhus“ i Nordborg indvies ved et Valgmøde, hvori der deltager over 600 Personer.
23. *Oktober.* Udfyldningsvalg i 1. Valgkreds i Anledning af Rigsdagsmand J. Jessens Død. — Landdagsmand H. P. Hanssen i Aabenraa vælges med 10,531 Stemmer, medens der paa Tyskerens Kandidat Dr. Hahn falder 5115 og paa Socialisten Michelsen 765 Stemmer
1. *November.* Den tyske Forenings Formand, Amtsdommer Dr. jur. Hahn i Sønderborg, der er bleven forfremmet til Landsretsdommer i Flensborg, tiltræder sit nye Embede.
2. *November.* Gaardejer, tidligere Lærer Vodder i Nedre-Jersdal dør 60 Aar gammel. (God dansk Mand; født 4 Februar 1846 i Raahede i Hvidding Sogn).
5. *November.* Tidligere Smed Anders Jensen i Fæsted ved Hygum fylder 100 Aar. Han var den 23 Oktober den ældste danske Vælger, der mødte ved Valgurnen
11. *November.* Indre Mission holder Aarsmøde paa Missionshotellet i Haderslev. Ved Mødet er Hotellets Sal overfyldt

12. *November.* Forsamlingshuset i Hogsbro indvies.
14. *November.* Forsamlingshuset i Skodborg indvies. Der deltager ca. 250 Personer.
15. *November.* Landbohjemmet i Vedsted indvies. Der deltager 200 Personer.
24. *November.* Vælgertoreningens mangeaarige Formand, tidligere Slagtermester P. Reimers i Sønderborg, bliver 80 Aar gammel. Dagen højtideligholdes ved en Middag paa Hotel „Alssund“, i Sønderborg, hvori der deltager 220 Personer.
27. *November.* Udvalget for kristelig Virksomhed i Nordslesvig holder Aarsmøde i Agerskov. Udvalget har for Tiden 17 Sygeplejersker i Virksomhed og 2 uuder Uddannelse.
1. *December.* Bladene meddeler, at Myndighederne har forbudt den norske Højskoleforstander Kvale at holde Foredrag i Forsamlingshusene i Sønderborg og Nordborg samt paa „Frej“ i Kristiansfelt.
4. *December.* Paa et Møde i Aabenraa vedtages det at oprette en ny Landboforening for Aabenraa og Omegn. Den faar Navnet „Fremad“. Der indmelder sig straks 220 Landmænd i Foreningen.
5. *December.* I den tyske Rigsdag omtaler Rigsdagsmand H. P. Hanssen under Drøftelsen af to Forspørgsler vedrørende den polske Skoleskrue de Misgreb, der hos os er begaaede med Hensyn til Forældres Opdragelsesret samt Overgrebene ved Undertrykkelsen af Modersmaalet i Nordslesvig.
6. *December.* Bisidderretten i Rødding idømmer Landmand Oster fra Gramby en Bøde paa 30 Mark for efter Rigsdagsvalget den 23. Oktober om Aftenen, mens han vandrede hjemad, at have sunget „Kong Kristian stod ved højen Mast.“
12. *December.* Aktieselskabet „Nordfriesische Bank“ i Nihøl, der oprettedes i Foraaret 1905 med en Kapital af 500,000 Mark, likviderer med et Underskud paa op imod 100,000 Mark.
13. *December.* Den tyske Rigsdag opløses efter med 178 imod 168 Stemmer at have forkastet Regeringens Forslag om Efterbevilling af 29 Millioner Mark til Tysk-Sydvestafrika.
17. *December.* Det tyske Badested Lakolk paa Romø, som i sin Tid grundlagdes af Pastor Jacobsen i Skærbæk, erklæres for fallit.
29. *December.* Forsamlingshuset i Døstrup indvies.